

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji

DP2-WSW.051.556.6.2016

Warszawa, 27 lipca 2016 roku

Pan
Jacek Kurski
Prezes Zarządu Spółki
Telewizja Polska SA
ul. J. P. Woronicza 17
00-999 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

Do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wpłynęły 23 skargi telewidzów oraz skarga p. Grzegorza Furgo, w sprawie materiałów wyemitowanych w „Wiadomościach”, 7 i 8 lipca 2016 r., poświęconych relacjom ze szczytu NATO w Warszawie.

Odnosnie materiału przygotowanego przez red. Klaudiusza Pobudzina pt. „Polska droga do NATO”, wyemitowanego w głównym wydaniu „Wiadomości”, 7 lipca 2016 r., w skargach sformułowany został zarzut nierzetelności w zaprezentowaniu powszechnie znanych wydarzeń historycznych związanych z przystąpieniem Polski do NATO, w szczególności pominięcia w nich roli m.in. prof. Bronisława Geremka oraz prezydentów Lecha Wałęsy i Aleksandra Kwaśniewskiego.

Analiza treści wskazanego materiału wykazała, że autor materiału ignorując fakty historyczne, w sposób wybiórczy i jednostronny zaprezentował wydarzenia związane z dążeniem Polski do członkostwa w NATO, ukazując wyłącznie w negatywnym kontekście udział polityków związanych ze środowiskiem Unii Wolności i środowiskami lewicowymi w kolejnych etapach prowadzących do akcesji. Konstrukcja omawianego materiału informacyjnego, poddana takim zabiegom manipulacyjnym jak powyżej przywołane, świadczy nie tylko o nieznajomości faktów historycznych, ale stanowi też potwierdzenie niskiego poziomu dziennikarstwa i poważnych braków warsztatowych. Trzeba też podkreślić, że takie jednostronne ujęcie tematu dzieli Polaków w sprawach, które powinny być przedmiotem możliwie szerokiego konsensusu.

Odnosnie materiału zawierającego relację ze wspólnej konferencji prasowej po spotkaniu prezydentów Andrzeja Dudy i Baracka Obamy, autorstwa red. Bartłomieja Graczaka, wyemitowanego w „Wiadomościach”, 8 lipca 2016 r., w skargach sformułowany został zarzut manipulowania informacją oraz nierzetelnego zaprezentowania wypowiedzi prezydenta USA.

Analiza treści wskazanego materiału wykazała, że wypowiedź prezydenta Baracka Obamy, w części dotyczącej sytuacji Trybunału Konstytucyjnego, w której wyraził on m.in. troskę w związku z pewnymi działaniami oraz impasem wokół tej instytucji, została wyrwana z kontekstu i skrócona w sposób niczym nieuzasadniony. W materiale przygotowanym dla „Wiadomości” padły następujące słowa: *Jako przyjaciel i sprzymierzeniec nakłaniam polskie partie, by utrzymały wszystkie demokratyczne instytucje, bo to właśnie tworzy demokrację. Jestem spokojny o przyszłość polskiej demokracji, o to, że Polska jest i będzie przykładem dla demokratycznych praktyk dla całego świata.* Widzowie mogli zatem odnieść wrażenie,

że prezydent Barack Obama wyraził wyłącznie słowa pochwały pod adresem polskiej demokracji. Porównanie tekstu wypowiedzi prezydenta USA opublikowanego na stronie internetowej Ambasady USA w Polsce i skrótu, jaki zastosowała redakcja „Wiadomości” prowadzi do wniosku, że nadawca publiczny sprzeniewierzył się odpowiedzialności za słowo i rzetelnemu ukazywaniu zjawisk.

Wskazane wyżej działania nadawcy nie znajdują akceptacji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, która stojąc na straży prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji (art. 213 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.) nie może nie zareagować na tak jaskrawe przejawy zagrożenia prawa opinii publicznej do rzetelnej informacji w programie publicznego nadawcy. Należy mieć na względzie, że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2016 r. poz. 639 i poz. 929) publiczna radiofonia i telewizja realizuje misję publiczną, oferując, na zasadach określonych w ustawie, całemu społeczeństwu i poszczególnym jego częściom, zróżnicowane programy i inne usługi w zakresie informacji, publicystyki, kultury, rozrywki, edukacji i sportu, cechujące się pluralizmem, bezstronnością, wyważeniem i niezależnością oraz innowacyjnością, wysoką jakością i integralnością przekazu. Ponadto powyższe działania stanowią naruszenie art. 21 ust. 2 pkt 2 i 3 tej ustawy, zgodnie z którym programy i inne usługi publicznej radiofonii i telewizji powinny rzetelnie ukazywać całą różnorodność wydarzeń i zjawisk w kraju i za granicą oraz sprzyjać swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli oraz formowaniu się opinii publicznej.

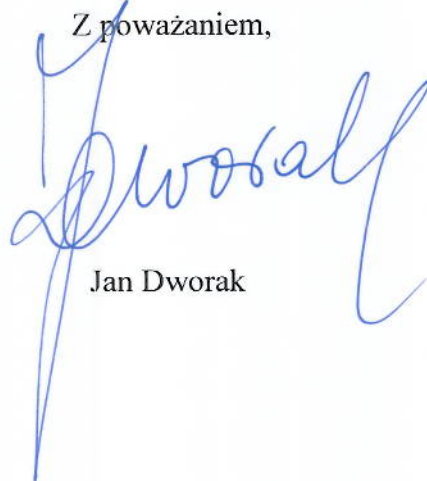
W literaturze wskazuje się, że *Pod pojęciem rzetelności, rzadko używanym w aktach normatywnych, należy rozumieć dokładność, odpowiedzialność, konkretność, uczciwość. Termin ten występuje m.in. w art. 12 ust. 1 pkt 1 pr.pr., w którym zobowiązano dziennikarzy do zachowania szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystywaniu materiałów prasowych. Wprowadzony w art. 21 ust. 2 pkt 2 u.or.t. nakaz rzetelności w ukazywaniu wydarzeń i zjawisk zobowiązuje publiczną radiofonię i telewizję, a tym samym dziennikarzy zatrudnionych w jej jednostkach, do obiektywizmu, odpowiedzialności za słowo, prawdziwego przedstawiania faktów oraz komentowania ich w sposób wolny od wszelkich uprzedzeń politycznych, społecznych i gospodarczych, bez pomijania istotnych elementów tych wydarzeń i zjawisk. Pod terminem "wydarzeń" należy rozumieć wszelkie fakty, wypadki i sytuacje pojawiające się zarówno w kraju, jak i na świecie. Sformułowanie "zjawiska" należy odnosić do procesów społecznych, politycznych i gospodarczych, których elementem mogą, lecz nie muszą być wydarzenia. Wypada w tym miejscu zauważyć, że Prawo prasowe w art. 6 ust. 1 pojęcie "zjawiska" ujmuje nieco inaczej, obejmując tym sformułowaniem zarówno fakty, wypadki i sytuacje, a więc wydarzenia w rozumieniu u.or.t., jak i procesy społeczne, polityczne i gospodarcze (por. J. Sobczak, Ustawa prawo prasowe. Komentarz, op. cit., s. 153 i n.). Odnosząc się do warunku różnorodności podkreśla się, że należy go interpretować jako obowiązek przedstawiania omawianych wydarzeń i zjawisk z różnych punktów widzenia, w różnych aspektach. Z drugiej strony jest zakaz dokonywania tendencyjnej, według z góry przyjętych kryteriów politycznych, religijnych czy ideologicznych, selekcji materiału. Łączy się to z zadeklarowanym w art. 21 ust. 2 pkt 3 u.or.t. obowiązkiem sprzyjania swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli oraz formowaniu się opinii publicznej. Obiektywizm, rzetelność i uczciwość w przedstawianiu wydarzeń i zjawisk, wieloaspektowość ich interpretacji, bogactwo różnorodnych informacji winno sprzyjać samodzielnemu, swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli oraz nieskrępowanemu formowaniu opinii publicznej. Ustawodawca zdaje się podkreślać, że celem publicznej radiofonii i telewizji winno być stworzenie odbiorcy możliwości samodzielnej oceny wydarzeń i zjawisk oraz wyrabianiu sobie nieskrępowanego poglądu na świat. (Zob. J. Sobczak, Radiofonia i telewizja. Komentarz do ustawy, Zakamycze, 2001). Także inni autorzy wskazują, że rzetelne ukazywanie całej różnorodności wydarzeń i zjawisk w kraju i za granicą (art. 21 ust. 2 pkt 2) związane jest w szczególności z zasadą pluralizmu. Wymóg rzetelności na*

gruncie Prawa prasowego (art. 12 ust. 1 pkt 1) uważany jest za synonim uczciwości. Jest on trudno definiowalny, choć z pewnością obejmuje zakaz fałszywego informowania albo świadomego pomijania istotnych elementów wydarzeń, powodującego u odbiorcy błędny obraz rzeczywistości (B. Kordasiewicz, Jednostka wobec środków masowego przekazu, Wrocław 1991, s. 45; S. Piątek, Ustawa o radiofonii i telewizji, s. 63; J. Sobczak, Prawo prasowe. Komentarz, LEX/el. 2008, Nb 1 do art. 12). (Zob. S. Piątek (red.), Ustawa o radiofonii i telewizji. Komentarz. Warszawa 2014).

Z tych względów materiały prezentowane w „Wiadomościach” 7 i 8 lipca bieżącego roku, objęte niniejszym wezwaniem, nie mogą być uznane za wypełniające powyższe wymogi.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, wzywam Nadawcę do zaniechania naruszania art. 21 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy poprzez tworzenie i rozpowszechnianie audycji niedających pogodzić się z nakazem rzetelnego ukazywania różnorodności wydarzeń i zjawisk i sprzyjania swobodnemu kształtowaniu się podglądów obywateli oraz formowaniu się opinii publicznej.

Z poważaniem,

Jan Dworak